

เลขที่ร่างฯ ๑/๒๕๖๒ วันที่ ๑ สิงหาคม ๖๒ เวลา ๑๖.๖๕๕.

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ.

(นายนิกร จ๋านง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทยพัฒนา
กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เมื่อ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีจราจร

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันการกระทำความผิดจราจรทางบกส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากผู้ขับขี่ขาดความรู้ความเข้าใจ และวินัยในการใช้รถและถนน ส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจร ทั้งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยต่อชีวิตร่างกาย และจิตใจของผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร รวมทั้งบุคคลทั่วไปที่สัญจรผ่านไปมา ประกอบกับมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ จึงสมควรกำหนดวิธีพิจารณาคดีจราจรขึ้นเป็นพิเศษต่างหากจากคดีอาญา โดยทั่วไป เพื่อให้การพิจารณาคดีจราจรเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและมีมาตรการคุมประพฤติหรือ การศึกษาอบรมด้านการจราจรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ขับขี่ สร้างจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งเพิ่มความปลอดภัย ในการใช้รถและถนน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาคดีจราจร
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีจราจร

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้จัดตั้งและเปิดทำการแผนกคดีจราจรขึ้นในศาลแขวงและศาลจังหวัดในกรุงเทพมหานครและศาลแขวงนนทบุรี และศาลแขวงสมุทรปราการ ส่วนศาลแขวงในจังหวัดอื่นและศาลจังหวัดสำหรับท้องที่ที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง ให้จัดตั้งแผนกคดีจราจรขึ้นในศาลดังกล่าวทุกศาล แต่จะเปิดทำการเมื่อใดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในแผนกคดีจราจรในศาลแขวงหรือศาลจังหวัดที่เปิดทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คดีจราจร” หมายความว่า

(๑) คดีความผิดตามมาตรา ๔๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒

(๒) คดีความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ซึ่งผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถ ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายไม่ชำระค่าปรับ หรือไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือไม่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้มีการ

ออกใบสั่งหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่ให้รวมถึงความผิดตามกฎหมายดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถ ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

(๓) คดีความผิดอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

“ใบอนุญาตขับขี่” หมายความว่า ใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมายจราจรทางบก ใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก

“ผู้ถูกออกใบสั่ง” หมายความว่า ผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถ ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในคดีจราจรและถูกออกใบสั่งตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก

“ผู้ต้องหา” หมายความว่า ผู้ถูกออกใบสั่ง ผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถที่พนักงานสอบสวนได้ออกใบนัดให้ไปศาล

“โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

“ศาล” หมายความว่า ศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีจราจร ได้แก่ ศาลแขวงหรือศาลจังหวัดแผนกคดีจราจร หรือศาลแขวงหรือศาลจังหวัดในกรณีที่ยังไม่ได้เปิดทำการแผนกคดีจราจรที่คดีจราจรเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลนั้น

มาตรา ๕ การดำเนินคดีจราจรให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และข้อกำหนดตามมาตรา ๑๙ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ห้ามมิให้นำกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มาใช้บังคับแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคดีจราจร

มาตรา ๖ คดีจราจรตามมาตรา ๔(๑) ให้สอบสวนและดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงแล้วแต่กรณี

ในการนำตัวผู้ต้องหาไปฟ้องคดีตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนแจ้งประวัติการกระทำความผิดดังกล่าวของผู้ต้องหานั้นให้พนักงานอัยการทราบเพื่อระบุไว้ในคำฟ้องด้วย

วิธีการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๗ ในคดีความผิดจราจรที่ได้กระทำความผิดอัตราโทษไม่เกินความผิดอัตราโทษ จะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามค่าให้การและที่รู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น เว้นแต่จะมีความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีความผิดจรรยาบรรณที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งชั่งได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีความผิดจรรยาบรรณที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งชั่งหลายครั้งติดๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

มาตรา ๘ ในคดีจรรยาบรรณตามมาตรา ๔(๒) ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกใบสั่งตามกฎหมายว่าด้วยจรรยาบรรณทางบก และยังไม่พ้นกำหนดเวลาชำระค่าปรับที่ระบุไว้ในหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่งตามมาตรา ๑๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติจรรยาบรรณทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ หากผู้ถูกออกใบสั่งมาพบพนักงานสอบสวนเพื่อแจ้งว่าตนไม่ได้กระทำความผิดตามใบสั่ง หรือแจ้งว่าไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือแจ้งว่าไม่ประสงค์ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตรวจสอบข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานตามใบสั่งนั้น หากเห็นว่าพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้ถูกออกใบสั่งน่าจะได้กระทำความผิด ให้ออกใบนัดให้ผู้นั้นไปศาลตามวันและเวลาที่ระบุไว้ในใบนัด แต่ต้องไม่เกินเจ็ดนับแต่วันที่มาพบพนักงานสอบสวน โดยส่งใบนัดให้แก่ผู้ถูกออกใบสั่งโดยตรง ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนสอบถามผู้ถูกออกใบสั่งถึงวันและเวลาที่สามารถเดินทางไปศาลได้ก่อนจะระบุวันเวลาในใบนัดตามวรรคนี้

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้ถูกออกใบสั่งไม่ได้มาพบพนักงานสอบสวน แต่ได้แจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานสอบสวน การออกใบนัดให้ไปศาลแก่ผู้นั้น ให้ดำเนินการตามระยะเวลาและวิธีการที่กำหนดในมาตรา ๙

มาตรา ๙ หากผู้ถูกออกใบสั่งไม่ได้มาพบหรือแจ้งต่อพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๙ และไม่ได้ชำระค่าปรับจนพ้นกำหนดเวลาชำระค่าปรับที่ระบุไว้ในหนังสือแจ้งการไม่ปฏิบัติตามใบสั่งตามมาตรา ๑๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติจรรยาบรรณทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการออกใบนัดให้ผู้นั้นไปศาลตามวันและเวลาที่ระบุไว้ในใบนัด ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวันแต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดชำระค่าปรับที่ระบุไว้ในหนังสือข้างต้น

การส่งใบนัดให้ไปศาลแก่ผู้ถูกออกใบสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ส่งไปยังภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของผู้นั้น ตามที่ปรากฏในใบอนุญาตขับขี่ บัตรประจำตัวประชาชน หลักฐานการจดทะเบียนรถ หรือหลักฐานอื่นใดที่ผู้ถูกออกใบสั่งดังกล่าวได้จัดแจ้งไว้ต่อทางราชการอย่างใดอย่างหนึ่ง และให้ถือว่าเป็นการส่งใบนัดโดยชอบ

มาตรา ๑๐ ในคดีจรรยาบรรณตามมาตรา ๔(๒) ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกใบสั่งตามกฎหมายว่าด้วยจรรยาบรรณทางบกตามมาตรา ๘ และ มาตรา ๙ นั้น หากปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าการออกใบสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยบกพร่องผิดพลาด ให้บันทึกเหตุแห่งความบกพร่องผิดพลาดนั้นพร้อมทั้งแจ้งหัวหน้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบสั่งดังกล่าวเพื่อดำเนินการยกเลิกใบสั่ง

ให้หัวหน้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบสั่งดำเนินการยกเลิกข้อมูลใบสั่งตามที่ได้รับแจ้งในวรรคหนึ่ง และแจ้งให้ผู้ถูกออกใบสั่งทราบการยกเลิกใบสั่งด้วย

มาตรา ๑๑ คดีจราจรที่ไม่ได้มีการออกใบสั่งตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หากปรากฏหลักฐานจากการสืบสวนว่าผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถรายใด เป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการออกหมายเรียกตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากผู้นั้นไม่มาตามหมายเรียก หรือ มาแต่แจ้งว่าตนไม่ได้กระทำความผิด หรือแจ้งว่าไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือแจ้งว่าไม่ประสงค์ชำระค่าปรับตามที่ เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการและออกใบนัดให้ไปศาลตามมาตรา ๘ หรือ มาตรา ๙ แล้วแต่ กรณี โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ใบนัดให้ไปศาล ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดใน ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ นามสกุล อายุ และที่อยู่ของผู้ต้องหา
- (๒) หมายเลขและสถานที่ที่ออกใบอนุญาตขับขี่ของผู้ต้องหาตาม (๑) ถ้ามี
- (๓) ยศ ชื่อตัว ชื่อสกุล ตำแหน่ง และสังกัดของผู้ออกใบนัดให้ไปศาล
- (๔) หมายเลขทะเบียนรถ ประเภท ชนิด และสีของรถที่กระทำความผิด
- (๕) รายละเอียดการกระทำอันเป็นความผิด สถานที่และวันเวลาในการกระทำความผิด
- (๖) มาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเป็นความผิด
- (๗) พยานหลักฐานแห่งการกระทำความผิด
- (๘) คำให้การของผู้ต้องหา ถ้ามี
- (๙) พยานหลักฐานตาม (๘) ถ้ามี
- (๑๐) ประวัติการกระทำความผิดในคดีจราจรของผู้ต้องหา ถ้ามี
- (๑๑) จำนวนคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ต้องหา ถ้ามี
- (๑๒) ชื่อศาล วันและเวลาที่กำหนดให้ผู้ต้องหาเดินทางไปศาล
- (๑๓) ลายมือชื่อผู้ออกใบนัดให้ไปศาล
- (๑๔) วันและเวลาที่ออกใบนัดให้ไปศาล
- (๑๕) ลายมือชื่อพนักงานอัยการ

มาตรา ๑๓ ให้พนักงานสอบสวนส่งคู่มือใบนัดให้ไปศาลที่ออกตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๑ แล้วแต่กรณี พร้อมด้วยคู่มือใบสั่งตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกในกรณีที่มีการออกใบสั่งไว้และ พยานหลักฐานแห่งการกระทำความผิดนั้น ไปยังศาลภายในสามวันนับแต่วันที่ออกใบนัดให้ไปศาลดังกล่าว และให้พนักงานอัยการลงชื่อในคู่มือใบนัดให้ไปศาลก่อนยื่นต่อศาลด้วย และให้ถือว่าคู่มือดังกล่าว เป็นคำฟ้องโดยไม่ต้องทำการสอบสวน

การออกใบนัดให้ไปศาลในกรณีที่ผู้ต้องหากระทำความผิดอันเป็นคดีจราจร หลายกระทงในคราวเดียวกันจะใช้ใบนัดฉบับเดียวกันก็ได้ แต่ต้องระบุความผิดทุกกระทงแยกเป็นลำดับไป

ถ้าผู้ต้องหาตามใบนัดให้ไปศาลตามวรรคหนึ่ง ยินยอมเสียค่าปรับในอัตราสูงสุดสำหรับความผิดนั้น ต่อพนักงานสอบสวนผู้ออกใบนัดให้ไปศาล ก่อนวันที่ระบุให้ไปศาลไม่น้อยกว่าสามวัน ให้คดีเป็นอันเลิกกัน และให้พนักงานสอบสวนรีบแจ้งให้พนักงานอัยการและศาลทราบโดยเร็วพร้อมพยานหลักฐานการชำระค่าปรับ เพื่อมีคำสั่งต่อไป

การชำระค่าปรับตามวรรคสามอาจกระทำโดยวิธีการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต หรือวิธีการอื่นโดยผ่านธนาคารหรือหน่วยบริการรับชำระเงิน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และสถานที่ ตามระเบียบที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๑๔ คดีจราจรตามมาตรา ๔(๒) ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายไปศาลตามวันเวลาที่ระบุในใบนัดให้ไปศาล

มาตรา ๑๕ ให้ศาลตรวจดูคำฟ้องที่ยื่นต่อศาลตามมาตรา ๑๓ แล้วมีคำสั่งประทับฟ้องหรือไม่ประทับฟ้องแล้วแต่กรณี

คำฟ้องที่มีรายการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๑๒ ศาลจะมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนแก้ไขหรือไม่ประทับฟ้องก็ได้

คำฟ้องที่ยื่นต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดสามวัน ตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งไม่ประทับฟ้อง เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นและศาลเห็นสมควร แต่ถ้าพ้นกำหนดวันและเวลาที่ระบุให้ผู้ต้องหาเดินทางมาศาล ให้ศาลมีคำสั่งไม่ประทับฟ้อง

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งของศาลที่สั่งไม่ประทับฟ้องตามมาตรา ๑๕ แต่ไม่ตัดสิทธิในการยื่นฟ้องใหม่

มาตรา ๑๖ เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ให้บุคคลตามมาตรา ๑๔ และจำเลยมาศาลตามวันและเวลาที่ระบุในใบนัดให้ไปศาลตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๑ หากจำเลยมาศาลให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๒๒ ต่อไป หากจำเลยไม่มาศาลตามวันและเวลาที่ระบุไว้ในใบนัดให้ไปศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวันและให้ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกจำเลยมาศาล

ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่มาศาลนั้นเป็นเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถให้ศาลมีหนังสือแจ้งไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกหรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์เพื่อให้ นายทะเบียนงดการดำเนินการใด ๆ ทางทะเบียนสำหรับรถคันนั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้รับหนังสือแจ้งจากศาลว่าจำเลยมาศาลแล้ว เว้นแต่การรับชำระภาษีประจำปี ในกรณีเช่นนี้ให้นายทะเบียนดำเนินการมาตรา

๑๔๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ โดยอนุโลม จนกว่าจะได้รับหนังสือแจ้งจากศาลว่า จำเลยมาศาลแล้ว

ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวแก่จำเลยตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้เปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกคำสั่งดังกล่าวก็ได้

ให้ศาลแจ้งคำสั่งศาลที่สั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยตามวรรคหนึ่งและคำสั่งศาลที่เกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่ตามวรรคสาม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกทราบด้วย

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามหมายเรียก หรือในกรณีที่ปรากฏแก่ศาลว่าจำเลยเคยถูกฟ้องคดีจราจรมาแล้ว โดยในคดีก่อนนั้นจำเลยไม่มาศาลตามวันและเวลาที่กำหนดและในคดีนี้จำเลยก็ไม่มาศาลตามกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๖ อีกโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และไม่ได้แจ้งให้ศาลทราบ หรือในกรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามคำสั่งในกรณีอื่นใด ให้ศาลออกหมายจับจำเลย

การส่งหมายเรียกศาลจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้ในการส่งทาง ไปรษณีย์นั้นหากไม่พบตัวจำเลยที่จะรับหมายเรียกถ้าได้ส่งให้แก่บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว และอยู่หรือทำงานในบ้านเรือนหรือสำนักทำการงานของจำเลย ให้ถือว่าเป็นการส่งหมายเรียกโดยชอบแล้ว

ศาลจะส่งหมายเรียกจำเลยนอกเขตอำนาจศาลโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตอบรับก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้ศาลที่มีเขตอำนาจสลักหลังหมาย แต่ให้รับแจ้งการส่งหมายเรียกให้ศาลที่มีเขตอำนาจนั้นทราบโดยเร็ว

มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจควบคุมตัวจำเลยผู้ถูกจับตามหมายศาลไว้เกินกว่าที่จำเป็นเพื่อนำตัวส่งศาล แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาจับกุม ทั้งนี้ มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวจำเลยมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลายี่สิบสี่ชั่วโมงนั้นด้วย

เมื่อได้ตัวจำเลยมาศาลแล้ว ให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป แต่ห้ามมิให้ขังจำเลยในระหว่างพิจารณา เว้นแต่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยจะหลบหนี

มาตรา ๑๙ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีจราจรเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรม ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดใดๆ เพื่อใช้บังคับในศาลได้ แต่ข้อกำหนดดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้สิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยต้องลดน้อยลงกว่าที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ข้อกำหนดนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๒๐ ในคดีจราจร โจทก์และจำเลยไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีระบุพยาน

มาตรา ๒๑ การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่เมื่อจำเลยร้องขอและศาลเห็นเป็นการสมควรศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยก็ได้

มาตรา ๒๒ เมื่อจำเลยมาศาลให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามจำเลยว่าได้กระทำ ความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไร แล้วบันทึกคำให้การของจำเลยไว้

ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานต่อไปก็ได้ แต่ถ้าจำเลยไม่ยอมให้ การหรือให้การปฏิเสธ ให้ศาลบันทึกไว้แล้วกำหนดวันนัดพิจารณาเพื่อสืบพยานต่อไป โดยแจ้งให้โจทก์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวันทำการเพื่อให้โจทก์นำพยานหลักฐานเข้าสืบตามกำหนดดังกล่าว

ในกรณีที่จำเลยถูกยึดใบอนุญาตขับขี่ไว้ศาลจะคืนใบอนุญาตขับขี่ให้แก่จำเลยไปในระหว่างการ พิจารณาคดีโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๒๓ ในวันนัดสืบพยานโจทก์ถ้าโจทก์หรือพยานโจทก์มาศาลก็ให้ศาล ดำเนินกระบวนการพิจารณา ต่อไป แต่ถ้าโจทก์และพยานโจทก์ไม่มาศาลก็ให้ศาลยกฟ้อง เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามิเหตุสมควรที่โจทก์และ พยานโจทก์มาศาลไม่ได้จะสั่งเลื่อนคดีไปก็ได้

คดีที่ศาลยกฟ้องตามวรรคหนึ่งถ้าโจทก์มาร้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลยกฟ้องโดยแสดงให้ศาล เห็นได้ว่ามิเหตุสมควรที่มาศาลไม่ได้ ก็ให้ศาลยกคดีนั้นขึ้นพิจารณาใหม่

มาตรา ๒๔ ในการสืบพยาน ให้ศาลเป็นผู้ซักถามพยาน ถ้าโจทก์จำเลยหรือทนายความจะซักถาม พยานต้องได้รับอนุญาตจากศาล

พยานทุกคนต้องเบิกความด้วยวาจา และห้ามไม่ให้พยานอ่านข้อความที่เขียนมา เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากศาล

ให้ศาลบันทึกสาระสำคัญคำเบิกความของพยานโดยย่อและให้พยานลงลายมือชื่อไว้

เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ได้ความแจ้งชัดในข้อเท็จจริง แห่งคดีให้ศาลมีอำนาจ เรียกพยานหลักฐานมาสืบเองได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๒๕ เมื่อความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใดให้ชำระที่ศาลนั้น

ในกรณีที่ศาลที่มีเขตอำนาจประทับฟ้องไว้แล้ว และจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตอำนาจ ของศาลนั้น ถ้าจำเลยจะให้การรับสารภาพและการให้จำเลยเดินทางไปยังศาลที่มีเขตอำนาจนั้นเป็นการ ยากลำบากหรือไม่สะดวกอย่างยิ่ง จำเลยจะยื่นคำร้องต่อศาลแขวงหรือศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต ศาลแล้วแต่กรณีเพื่อขอให้การรับสารภาพและขอให้โอนคดีจากศาลที่มีเขตอำนาจไปยังศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนา อยู่ในเขตศาลนั้นก็ได้ หากศาลที่ได้รับคำร้องเห็นสมควร และศาลที่มีเขตอำนาจได้ยินยอมด้วยแล้ว จะมีคำสั่ง อนุญาตให้โอนคดีตามคำร้องนั้นก็ได้ และให้นำพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับแก่คดีดังกล่าวในศาลที่รับโอนคดี นั้นโดยอนุโลม

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๖ ให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีจนเสร็จโดยไม่เลื่อนคดีเว้นแต่มี เหตุจำเป็นและเมื่อการ พิจารณาคดีเสร็จแล้วให้ศาลทำคำสั่งหรือคำพิพากษาโดยเร็ว

มาตรา ๒๗ ในคดีจรรยาบรรณนอกจากโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่กำหนดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งใช้วิธีการดังต่อไปนี้แก่จำเลยซึ่งมีความผิดได้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม

- (๑) ว่ากล่าวตักเตือน
- (๒) การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่
- (๓) การทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์
- (๔) การเข้ารับการศึกษาดูงานด้านการจราจร
- (๕) การตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถ
- (๖) ห้ามใช้รถภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดให้มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษาดูงานด้านการจราจรเป็นระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรด้วยก็ได้

ในการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษาดูงานด้านการจราจร ศาลจะกำหนดให้จำเลยเลือกเข้ารับการศึกษาดูงานจากหน่วยงานของรัฐหรือจากโรงเรียนสอนขับรถที่ทางราชการรับรองก็ได้ โดยให้จำเลยเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงาน

หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษาดูงานด้านการจราจร ศาลจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยไว้จนกว่าจำเลยจะเข้ารับการศึกษาดูงานจนเสร็จ แต่ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยก็ได้ และให้นำมาตรา ๓๐ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจให้จำเลยกระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ก็ได้

ให้พนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศลสาธารณะหรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแล เป็นผู้ที่มีอำนาจกำกับดูแลการกระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ของจำเลยตามมาตรา

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจมีคำสั่งเกี่ยวกับใบอนุญาตขับขี่ดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อศาลว่ากล่าวตักเตือน ให้ศาลคืนใบอนุญาตขับขี่ให้แก่จำเลย
- (๒) สั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยไม่เกินเก้าสิบวัน
- (๓) สั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลยไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เมื่อปรากฏว่าจำเลยเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษในคดีจรรยาบรรณมาครั้งหนึ่งแล้ว และจำเลยมากระทำความผิดในคดีนี้อีกยังไม่พ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลในคดีก่อนมีคำพิพากษา

(๔) สั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย

(ก) เมื่อศาลเห็นว่าหากให้ผู้ขึ้นขับรถต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น หรือเห็นว่าการกระทำผิดในคดีนี้ก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสาธารณะ หรือมีลักษณะเป็นภัยแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง

(ข) เมื่อจำเลยเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษในคดีจราจรมาก่อนแล้วสองครั้ง และจำเลยมากระทำความผิดในคดีนี้อีกยังไม่พ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลในคดีแรกมีคำพิพากษา

ให้ศาลแจ้งคำสั่งตามวรรคหนึ่งไปยังนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกหรือตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ แล้วแต่กรณี และให้บุคคลตามมาตรา ๑๔ แจ้งคำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกทราบด้วย

จำเลยที่ขับขี่รถในระหว่างที่ถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ตามคำสั่งของศาลมีความผิดตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด หากความผิดนั้นเป็นกรณีที่ต้องตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว แต่ถ้าศาลเห็นว่ามิเหตุจำเป็นตามลักษณะของการกระทำความผิด ศาลอาจสั่งตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถในจำนวนคะแนนที่มากกว่าที่กำหนดไว้ รวมทั้งอาจสั่งตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถในข้อหาความผิดที่ไม่ได้มีการกำหนดให้ตัดคะแนนไว้ก็ได้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งศาล

มาตรา ๓๒ คดีจราจรตามมาตรา ๔(๑) ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือความปรากฏตามคำแถลงของโจทก์ว่าจำเลยเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๔๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาก่อน แล้วจำเลยมากระทำความผิดในคดีนี้อีกยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่ศาลในคดีก่อนมีคำพิพากษา ในกรณีที่ศาลคดีนี้พิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ห้ามมิให้ศาลรอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษแต่รอการลงโทษจำเลยในคดีนี้ ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่งให้ยึดรถที่จำเลยขับขี่ในขณะกระทำความผิดไว้เป็นการชั่วคราว ตามระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรกำหนดแต่ไม่เกินเก้าสิบวัน โดยให้จำเลยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษา

เจ้าของหรือผู้ครอบครองรถอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอคืนรถดังกล่าวได้แม้ยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง หากแสดงให้เห็นว่า ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถที่แท้จริง และจำเลยนำรถดังกล่าวไปใช้โดยตนมิได้มีส่วนรู้เห็นและได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วที่จะป้องกันไม่ให้จำเลยนำรถไปขับขี่

หลักเกณฑ์ วิธีการ และค่าใช้จ่ายในการยึดและเก็บรักษารถ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๓๔ จำเลยซึ่งต้องโทษปรับและไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ศาลสั่งให้ใช้มาตรการตามมาตรา ๓๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๓๑ แล้วแต่กรณีแทนการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับหรือแทนการกักขังจำเลยแทนค่าปรับ

มาตรา ๓๕ ให้อุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อ่านคำสั่งหรือคำพิพากษานั้น

การอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ศาลส่งสำเนาอุทธรณ์แก่อีกฝ่ายหนึ่งและให้ฝ่ายนั้นแก้อุทธรณ์ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาอุทธรณ์

เมื่อมีการแก้อุทธรณ์ หรือไม่แก้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดตามวรรคสอง ให้ศาลนั้นรับส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๖ คดีจราจรเว้นแต่มาตรา ๔(๑) ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่กรณีที่ศาลมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ หรือมีคำสั่งตามมาตรา ๒๙ แล้วแต่กรณี ให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

มาตรา ๓๗ ให้ศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในคดีจราจรโดยเร็ว
คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ในคดีจราจรให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๘ รายได้ที่ได้รับจากค่าปรับในปีหนึ่ง ให้นำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวนกึ่งหนึ่ง ที่เหลือให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๓๙ บรรดาความผิดที่เป็นคดีจราจรที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๔๐ ให้นายกรัฐมนตรี และประธานศาลฎีกา รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

โดยที่ปัจจุบันการกระทำความผิดจราจรทางบกส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากผู้ขับขี่ขาดความรู้ความเข้าใจและวินัยในการใช้รถและถนน ส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจร ทั้งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกายและจิตใจของผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร รวมทั้งบุคคลทั่วไปที่สัญจรผ่านไปมา ประกอบกับมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ จึงสมควรกำหนดวิธีพิจารณาคดีจราจรขึ้นเป็นพิเศษต่างหากจากคดีอาญาโดยทั่วไป เพื่อให้การพิจารณาคดีจราจรเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและมีมาตรการคุมประพฤติหรือการศึกษาอบรมด้านการจราจรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ขับขี่ สร้างจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งเพิ่มความปลอดภัยในการใช้รถและถนน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีจราจร พ.ศ. ประกอบด้วย ๔๐ มาตรา โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีจราจร

กำหนดให้ศาลคดีที่มีเขตอำนาจพิจารณาคดีจราจร ได้แก่ ศาลแขวงหรือศาลจังหวัด แผนกคดีจราจร หรือศาลแขวงหรือศาลจังหวัดในกรณีที่ยังไม่ได้เปิดทำการแผนกคดีจราจรที่คดีจราจรเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลนั้น (ร่างมาตรา ๔) โดยการจัดตั้งและเปิดทำการแผนกคดีจราจรขึ้นในศาลแขวงและศาลจังหวัดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๓) ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณา “คดีจราจร” (ร่างมาตรา ๔) ดังต่อไปนี้

(๑) ความผิดตามมาตรา ๔๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) คดีความผิดที่เปรียบเทียบได้ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ซึ่งผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือผู้ครอบครองรถ ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ชำระค่าปรับ หรือไม่เปรียบเทียบ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้มีการออกใบสั่งหรือไม่ก็ตามแต่ไม่ให้รวมถึงความผิดตามกฎหมายดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ขับขี่ เจ้าของรถ หรือ ผู้ครอบครองรถได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น

(๓) คดีความผิดอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ทั้งนี้ เมื่อความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใดให้ชำระคดีที่ศาลนั้น อย่างไรก็ตาม จำเลยอาจยื่นคำร้องขอโอนคดีได้เมื่อการเดินทางไปยังศาลที่มีเขตอำนาจเป็นการยากลำบากหรือไม่สะดวก (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๒ การดำเนินคดีจราจร

การดำเนินคดีจราจรเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติและข้อกำหนดประธานศาลฎีกาตามร่างมาตรา ๑๙ โดยกรณีที่ไม่มียกเว้นบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ไม่ให้นำกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มาใช้บังคับแก่เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคดีจราจร (ร่างมาตรา ๕)

๒.๒.๑ การดำเนินคดีจราจรขึ้นก่อนกระบวนการพิจารณาคดีของศาล

๒.๒.๑.๑ การควบคุมตัวผู้ต้องหา

(๑) ความผิดจราจรที่มีอัตราโทษไม่เกินความผิดลหุโทษ การควบคุมตัวไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและอยู่ที่ไหน เว้นแต่จะมีความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี (ร่างมาตรา ๗)

(๒) ความผิดจราจรที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียวกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน (ร่างมาตรา ๗)

(๓) ความผิดจราจรที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กัน ครั้งหนึ่งไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน (ร่างมาตรา ๗)

๒.๒.๑.๒ การแจ้งข้อหาและผลของการออกใบสั่ง

กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบสั่งแก่ผู้กระทำความผิดคดีจราจรโดยกำหนดวันและเวลาที่ให้ผู้ต้องหาไปศาล วิธีการส่งใบสั่งแก่ผู้ต้องหาและพนักงานอัยการและการเปรียบเทียบเพื่อให้คดีจราจรระงับ (ร่างมาตรา ๘) ทั้งนี้ กำหนดให้แบบใบนัดให้ไปศาลอย่างน้อยต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกากำหนด (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๒.๑.๓ การเสนอคำฟ้อง

กำหนดให้คู่ฉบับใบสั่งตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๑ แล้วแต่กรณีที่ส่งต่อศาลนั้น ให้พนักงานอัยการลงชื่อเป็นโจทก์ก่อนยื่นต่อศาลและให้ถือเป็นคำฟ้องโดยไม่ต้องทำการสอบสวนก่อน (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๒.๒ การดำเนินคดีจราจรขึ้นศาล

๒.๒.๒.๑ อำนาจศาลในการตรวจคำฟ้อง (ใบสั่ง)

กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการตรวจคำฟ้องก่อนที่จะมีคำสั่งประทับฟ้องหรือไม่รับฟ้อง ทั้งนี้ คำฟ้องที่ยื่นต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดสามวันนับแต่เวลาที่ออกใบสั่งตามมาตรา

๑๓ พรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งไม่ประทับฟ้อง เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นและศาลเห็นสมควร แต่หากพ้นกำหนดวันและเวลาที่ระบุให้ผู้ต้องหามาศาลให้ศาลมีคำสั่งไม่ประทับฟ้อง (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๒.๒.๒ อำนาจศาลกรณีจำเลยขาดนัดตามที่วันและเวลาที่กำหนดในใบสั่ง

กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย มีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวันและให้ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกจำเลยมาศาล กรณีที่จำเลยไม่มาศาลตามกำหนดวันและเวลาตามที่ระบุไว้ในใบนัดตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๑ เมื่อศาลสั่งประทับฟ้องแล้ว ทั้งนี้ หากจำเลยไม่มาศาลตามหมายเรียก หรือกรณีที่ปรากฏแก่ศาลว่าจำเลยเคยถูกฟ้องคดีจราจรมาแล้ว โดยคดีก่อนนั้นจำเลยไม่มาศาลตามวันและเวลาที่กำหนดและในคดีนี้จำเลยก็ไม่มาศาลตามกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๖ อีกโดยไม่มีเหตุอันควรและไม่ได้แจ้งให้ศาลทราบ ศาลมีอำนาจออกหมายจับ (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๒.๒.๓ การพิจารณาคดีและสืบพยาน

กำหนดให้การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่จำเลยร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๑) โดยเมื่อจำเลยมาศาลให้ศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามจำเลยว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไร แล้วบันทึกคำให้การของจำเลยไว้ (ร่างมาตรา ๒๒) ทั้งนี้ คู่ความในคดีจราจรไม่ต้องยื่นบัญชีระบุพยาน (ร่างมาตรา ๒๐) และการสืบพยานเป็นระบบไต่สวน (ร่างมาตรา ๒๔)

๒.๒.๒.๔ โจทก์ขาดนัดพิจารณา

ในวันสืบพยานโจทก์ถ้าโจทก์และพยานโจทก์ไม่มาศาลให้ศาลยกฟ้อง เว้นแต่กรณีที่ศาลเห็นว่ามีความสมควรจะส่งเลื่อนคดีไปก็ได้ โดยโจทก์มีสิทธิยื่นคำร้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลยกฟ้องโดยแสดงให้ศาลเห็นว่ามีความสมควรที่มาศาลไม่ได้ ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ (ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๒.๒.๕ การพิจารณาชั้นอุทธรณ์

กำหนดให้อุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อ่านคำสั่งหรือคำพิพากษา (ร่างมาตรา ๓๕) โดยห้ามคู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง เว้นแต่กรณีที่ศาลมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ หรือมีคำสั่งตามมาตรา ๒๙ แล้วแต่กรณี ให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ (ร่างมาตรา ๓๖)

ทั้งนี้ กระบวนการพิจารณาชั้นอุทธรณ์กำหนดให้เป็นไปโดยเร็ว และคำสั่งหรือคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในคดีจราจรถือเป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๓๗)

๒.๒.๒.๖ การบังคับคดี

กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งใช้วิธีการดังต่อไปนี้แก่จำเลยซึ่งมีความผิด (ร่างมาตรา ๒๗)

- (๑) ว่ากล่าวตักเตือน
- (๒) การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่
- (๓) การทำกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณะประโยชน์
- (๔) การเข้ารับการศึกษอบรมด้านการจราจร
- (๕) การตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถ
- (๖) ห้ามใช้รถภายในระยะเวลาที่กำหนด

และศาลอาจมีคำสั่งกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเข้ารับการศึกษอบรมด้านการจราจรเป็นระยะเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๘)

ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดศาลอาจมีคำสั่งให้จำเลยทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๙) และกำหนดอำนาจให้ศาลใช้ดุลยพินิจว่ากล่าวตักเตือนและคืนใบอนุญาตขับขี่ให้แก่จำเลย พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ของจำเลย (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๓ บทเฉพาะกาล

กำหนดให้บรรดาความผิดที่เป็นคดีจราจรที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (ร่างมาตรา ๓๑)